

అమలమంచి. పండుకము

కందుకూరి కామేశ్వర

ప్రతులు

రామమూర్తి

జ మా బం దీ దం డ క ము

కుందూరి దానన్న కవిప్రణీతము

శ్రీమన్ మహా కుక్కుటేశాంక సాధా గపీఠిస్థితా శాంకరీ రాజ
రాజేశ్వరీ దేవి హుంకారిణీ సావధానంబుగా మన్మథాబ్జంబునం దావకా
వాసమా పీఠికాపట్టణౌఖండ రాజ్యంబునన్ శ్వేతవక్త్రుల్ జమాబంది
సేయంగ నందా చమత్కారముల్ దండకంబొప్పుగా జెప్పెదన్ దివ్య
చిత్తంబునన్ దెచ్చి నా తప్పులన్ గాచి రక్షింపవే గౌరీ నీకుం ప్రమో
దంబుగా వందనంబాచరింతున్ మహా దేవి వై శాఖమాంసాంత్య పక్షం
బునం గ్రాంటుగొప్పగా కాకినాడం బ్రవేశించి యామీనులన్ పైసలా
సేయగా వారి గ్రామంబులన్ వారినిం వారినిన్ శీఘ్రమేరమ్మటంచున్
హుకుం వ్రాయగా వారు తత్కాలముందే ప్రయాణంబుగావించి యా
కాకినాడం బ్రవేశించి, యామీను ఫేషూరులున్ తాబెదారుల్
ప్రమోదంబుగా బంధుగేహంబులందున్ బసల్ సేసి యా రేయినే
శ్రీనివాసయ్యనుం, జడ్డు లక్ష్మయ్యనుం, వేంకటానందరాయున్ నిరీ
క్షించి సంతోషిత స్వాంతులన్ జేసి మనాడుదస్త్రాలతో హాజరై నట్టి
కాణాలు వేవేగ రామేశకున్ జోయి యా శ్రీనివాసయ్యగారిన్ విలో
కించి, గ్రామంబున్ గ్రామ క్షణంబులన్ బాయ వారినిపేరస్తు
వ్రాయించినం వారు తత్కాలముందే శిరస్తామదద్దార్ల రప్పించి కాణాకు
వాక్కుక్కిరిన్ లెక్కలం బుచ్చుకొమ్మంచు నిర్జీతిమున్ జేయగా వారు
కాలాగ్నిరుదాకృతుల్ దాల్చియున్నారు సంకోచముల్ మాని కాకినయ్య
వృత్తిన్ యసాధ్యంబులై కర్తకర్మకిరూభావమైనట్టి లెక్కల్

* కుందూరి దానన్న కవి ఆరువేల నియోగి బ్రాహ్మణుడు. ఈ దండకము
క్రి. శ. 1835 సం॥ మార్చి 30 తేదీన ప్రారంభమైన మన్మథనామ సంవత్సరంలో
ఆనాడు రాజమహేంద్రవంజిల్లా అని వ్యవహరించబడిన గోదావరిజిల్లా కాకినాడలో
జరిగిన జమాబందీని గూర్చినది. అప్పటి కలెక్టరు పేరు పాట్రకుగ్రాంటు దొర.
ఈ దండకము మొదటిసారి 1897 సం॥ లో వెలవడ వాడి ముద్రాక్షరాలలో
ముద్రించబడినది.

1974-దిగవల్లి వేంకటేశరావు

R. S. O. P. - 2

నమూనాల్ బనాయించి యా యా ప్రకారంబుగా వ్రాసి తెండంచు
 నిందారు కోపంబుతో జెప్పి బంట్రోతులన్ బిల్వీ కాకాలవారుండ
 వేర్వేర జాగా నిరూపించుడి యంచు బల్కన్ మహావ్యాఘ్ర భల్లూక
 చర్మోద్భవాసహ్యదుర్వాసనా వాసితోత్కృష్టకాలాంతరాళంబులో
 వాయురుదాగ్నిదైత్యాది కోణంబులన్దున్ని షట్కృష్టగాజెప్పగా
 వారు జన్మాంతరాపూర్వపుణ్యావశిష్టంబు యారీతి భుక్తంబునన్వచ్చె
 పంచున్ వినోదించి యచ్చట గూర్చుండి యాలోచనల్ మాని యా
 లెఖ్కులన్ వ్రాయగా వ్రాయగా నేమియుంకాకనే మేరుతుల్యంబులై
 ఛారముల్ భారముల్ గాగ గ్రీష్మంబుభీష్మంబుగా వేయుచో పణ
 శాలాంతరాళంబులో నుండగాలేక నాపన్నులై పన్నుగా తత్రుదేశ
 ప్రభామధ్యభాగంబునన్ జేరి తత్రస్థిత బ్రాహ్మణానీతమైనట్టి నానా
 విధానేక కూపోద్భవంబైన శీతోదకం బాగభాతంబు ముమ్మాటు
 నల్కాటునున్ ద్రావి నిద్రా సమాసక్తులై యచ్చటన్ తాళపత్ర
 ప్రకల్పమితాఖండ శయ్యాంత మండిష్టికల్ తల్లడల్చేసి నిద్రింప
 నచ్చోదభేదాటునింబిల్వీకణంబులన్ బిల్వమన్నంత వేలంక కోలంక
 కణంక కుమాపూరు కణంక ఫక్రుద్దీనుపాలెం పితాపూరుకందాడ
 చితాడ కణంక హరేగద్దనాపల్లి రాపత్రి కొత్తూరు చందురు
 నోమాగితురూ అమీన్ బాద పుచ్చాడ గోపాలపట్నం హరే
 పైడి కొండ యటంచున్ మహాద్దండకోపంబుతో నాభటుల్ బిల్వగా
 దత్తరంబుండి మేల్కొంచి రామా హరేశ్వర్ యీ కష్టమేమంచునుం
 లేచి చప్పట్లచే వారిలో వారినిన్ లేపి దక్షుంబులుం బుడ్లు చేబూని
 పైబట్టులం జూపో కాగితాలూడగా సైకతోష్ణంబునం కాళ్లునుం
 వేళ్లునుం గాలగావచ్చి సర్వాంగముల్ చంచరించన్ మహాభీతిచే గద్గ
 దంజూప్పగా యా శిరస్తా ఖచేలో గూర్చున్న లక్ష్మయ్యనుంజూడగా
 మీటు యేమేమి లెఖ్కుల్ తయార్ చేసినారో వడిందండిదెండిచ్చటన్
 నిద్రగావింపగావచ్చినారా ! భీ ముంచిదీరోజుకుం గాచినామెప్పుడున్

*అమీను - రివిన్యూ ఉద్యోగి. పోలీసు అమీనులుకూడ ఉండేవారు. కాదా
 అమీను కార్యాలయం. నర్కారు క్రిందనున్న జమీందారు గ్రామాలనులు వనూలు
 వగైరాలకు అమీనులను నియమించేవారు. పేష్కారు - అమలుదారు అనే కార్యదారు
 క్రింద కాలాకా రివిన్యూ ఉద్యోగి.

తొమ్మిదా ఘో
 యా రేయి పు
 మధ్యకాలంబులో
 పంచున్ వడిన్
 దింపుగా చుట్టలు
 పోకలుం గొట్ట
 బీల్చుచుం సూ
 నే దివం బాటు
 శీఘ్రంబుగా ఘో
 యోగంబుచే రా
 విసజ్ఞంచు ఖై
 మేల్రానుచిల్కల్
 గులుంబోలే, పర
 రాజా సరే రావే
 బట్టిందయా, బా
 లేపుమా బుచ్చి
 వారిన్ విసజ్ఞం
 దక్షుంబు రూల్క
 గదా నల్లమందెడ
 రాజా యటంచున్
 పూరుజేరం బయ
 సంబంధులంజూచి
 కామయ్యగారెప్పుడ
 జూడగల్గెందా, వి
 బాగుగా నున్నవా
 కానుగ్రహ వ్యాప్తి
 జూచిరిం, నాటికిం
 పందకనంబాయె,

తొమ్మిదా ఘంటవేయంగ తత్సూర్యమే హజరై లెఖలుం వ్రాసి
 యా రేయి పూర్వోక్త కాలంబున వెళ్ళగా నిశ్చయించాము యీ
 మధ్యకాలంబులో కాలముం జాలముంజేస్తే రా గట్టిగా శిక్షచేయించు
 వంచున్ వడిన్ జెప్పగా వారు శాలాప్రవేశంబుగావించి తత్సూర్యమం
 దింపుగా చుట్టలుంగాల్పుచున్ బట్టలుంగట్టుచుం ఆకులుం జట్టుచున్
 పోకలుం గొట్టుచుం బుర్రలం జాటుగా దీసి చూనంబులం
 బీల్చుచుం సూర్యునింజూచి యేవేళకుం బ్రాద్దుబోదీ జమాబందిలో
 నేదివం బాటుజాముల్ ఖరాగాను యీ దుష్టుడేమిచ్చినం రాతి
 శీఘ్రంబుగా ఘంటలుం వేయజాలండటంచున్ విచారించగా దైవ
 యోగంబుచే రాతిజాముక్క కల్పంబుగాబోవ కారాగృహంబుల్
 విసజ్జించు ఖైదీల చందంబునన్, పంజరాల్నుండి యేలేంచు
 మేల్లామచిల్కల్వలెన్. సంతలో వాన మొత్తంగ బర్వెత్తు దేవాం
 గులుంబోలె, పర్వెత్తి పీర్చేర వో రామరాజా వడింగమ్ము వో పద్మ
 రాజా సరే రావేవదేమయ్య యో సత్తిరాజా పరున్నావు నిద్రెట్టు
 బట్టిందయా, బాపిరాజా భరీ, మేడ చీడిలపై నిదగావించినారెవ్వరో
 లేపుమా బుచ్చిరాజా వరాయాలు గారండఱున్ బంధువుల్ గాన
 వారిన్ విసజ్జించుటల్ నీతిగాదయ్య, యో కామరాజా శిరాబుడ్డి
 దస్త్రంబు హల్లరయున్ దెస్తేవా, భీమరాజా గడుం బ్రాద్దుబోయెం
 గదా నల్లమందెయ్యరా నీకు దేహంబు స్వాధీనముందప్పె. వో సోమ
 రాజా యటంచున్ వినోదంబుగా నాల్లుకాణాలవా రొక్కమూలొప్పుగా
 పూరుజేరం బయలుదేరిరా మూగమధ్యంబుగో వారిలోవారు
 సంబంధులంజూచి వో హో హో వెంకయ్య వీరయ్య సోమయ్య
 కామయ్యగారెప్పుడో వస్తేరీ కాలమందీ జామాబందిలో మిమ్ములం
 జూడగల్గెంగదా, మీరు మీ పుత్రులుం మిత్రులుం నిత్యసంతుష్టులై
 బాగుగా నున్నవారేగదా, మీ శృపన్ మీరు బాగుంటిరా, తావ
 కానుగ్రహ వ్యాప్తిచే, మిమ్ములకొటిఫల్యందు సోమన్నతీర్థంబులో
 జూచితిం, నాటికినేడుగా తీర్థమధ్యంబులో స్త్రీసమేతంబుగా బంధు
 సందశనంబాయె, మూన్నాళ్ళు, ఇచ్చోట నాలెదు మాసంబులుం

గల్లు వారెవ్వరో మంత్రి బ్రహ్మయ్య, మా భావకుం భావ పేరయ్య
 పుత్రుండవా నాయనా నీవు, మీరెల్లి బాగున్నదా చిన్న నాడల్ల
 పేరూరిలో జూచితిం, నాటికిం నేడు నే నెవ్వరో నీకు గ్రామ్యంబు
 లేదై న, మీ రెల్లి మేనత్తకుం బుత్తుడైనట్టి కామయ్య మా మామ
 వేంకయ్యకుం భావ మేనల్లుడుగాన బాంధవ్యముందూర మా రాక
 పోకల్ సదా లేక మీరెవ్వరంచుం విచారింపగావచ్చె మీ రమ్మదా
 రాజమహేంద్ర పట్నంబులో పెద్దబాబాకున్ తూపుభాగంబున
 కాపురంబున్న కోటప్ప మీరందరున్ బుద్ధికిం బెద్దలే, మీరు ఏఏధి
 నున్నారు ఏమేమి శాకంబులుం గలవు? ఏమీ, స్వహస్త స్వయం
 పాకమా, పాచకాగారసిద్ధ స్వయంపాకమా, లేదు పన్నెండు గ్రామంబు
 లన్ వార మేకింబుగా నొక్క బాబాకులో కోమట్లద్దికిందీసి యిచ్చో
 సమూహ స్వయంపాక మందొక్క నాడొక్కరుం తేసి కాలంబుపా
 యంబుగా వెళ్ళుచున్నాము, శాకంబు నాకంబునంజేర, పాకంబుచే
 శివ్యా పాకంబునన్ వచ్చె, మీరో మహాభీమలింగేశు *దేవాలయ
 ప్రాంతమందొక్క వి పాలయంబందు వేదండ సంఖ్యాకమా, తామ
 ఖండంబు కేపుటకాపుట తిత్కాలమందే సమపించి చేబియ్య
 మన్నంబునం నల్లనై పుల్లనా కందిపప్పు, కడున్ వుప్పనై చెప్ప
 శక్యంబుగానట్టి చారు, విచిత్రంబుగా చిత్రమూలంబునన్ దండిగా
 కొయ్యగూ రింపుగానట్టి పప్పు మఱిన్ క్రొత్తబాబాకు నెయ్యి,
 తొల్నాడుగొన్నట్టి మేలేచల్లనీళ్ళు, ప్రమోదంబుగా రేపునుం
 మాపునుం మారుమాటాడ సందేమియుంలేక నయివేద్యముల్ జేసి
 బాబాకులో నిద్రగావింపగా చక్రవాతాహతానీకమా సయికరంజావ
 నాక్షిద్వయంబొప్పగా గొప్పగా సంభవంబయిన సౌఖ్యంబు నే నేమి
 జెప్పగలవాడ వేంకయ్యగారంచునుం, వారిలోవారు వాతా
 విశేష ప్రభుతామితానంద మొప్పంగ గ్రామంబునంజేరి తద్రాత్రి

(* కాకినాడలోని రీమేక్వరాలయము నిర్మించిన మా శాకగరైన దిగవల్లి
 తిమ్మరాజుగారి రాజనములు 1828-1831 నాటివి ఇప్పటికి ఉన్నవి.)

అప్పటికామున ముప్పైగ్రామ ప్రభుత్వం కలదు.

గోక్షర సద్యోఘృతం బాదిగాగలుగు యా లేహ్యపానీయ భాద్యంబు
 విష్ణంబుగా భోగించి నిద్రాది భోగంబులన్ తెల్లవారంగ కాలోచితం
 బుల్ నివర్తించి బాహుల వైశ్యకాలా గ భాగంబునం దొప్పుగా
 కొందరా బలవృద్ధుల్ సభల్ దీచి గూర్చుండి ఆ పూర్వవృత్తాంత
 మల్ జెప్పకుంచుం చిదానందులై యుండగా నంతటన్ వెండిబిళ్ళల్
 ప్రకాశింప బంట్రితు లామాగమేవచ్చి నో హో హో కణాల్
 ఖులాసా కథల్ జెప్పుచున్నాగు యీ రోజు లెక్కిల్ తయార్ సేయ
 కున్నట్టి కణాల్ చే రెండుమూడేసి రూపాయలా తక్షణంబే వసూల్
 చేసి చికాసు గట్టింపగా నిన్జయంబాయెగా లొమ్మిదొ ఘంటవేయంగ
 రాకుండినం వారికిం గట్టిగా నాల్గు చీవాట్లటంచున్ మహాభీతి నొందించి
 వారేగ నో రాఘవమ్య తయారాయ నా లెక్కి మీకుం గుమాస్తా
 గదా లెక్కి వ్రాయంగ, మీకెవ్వరో మాకు మల్యాల వేంకయ్య
 నాలైదు వషంబులన్నుంచి యేమాటరాకుండ తత్కాల కాలో
 చితానందకౌశల్య చిత్తంబుచే లెక్కి వ్రాయం జవాబ్ స్వాలు జెప్పంగ
 శక్యండునేగాని, యీ సాలుకు న్నాలుగై దారు గ్రామంబు లాశా
 విశేషంబుచే గుత్తచేయంగ నిద్రాది భోగంబులున్ మాని సాహాయ
 మున్ లేక యారీతి నేమిటి, మీకెవ్వరో, మాకుగా బోడి శేషాచలం
 పంతు లత్యంత శృంగార వేషండు రూపంబుచే మన్మథుండోను,
 సంప్రాప్తవిన్యస్తవిత్తుండు శ్రీరంగనాథానుభక్తుండు లొక్కాదివిద్యా
 విశేషగ్రగణ్యుండు యీ లెక్కిలుం వ్రాయగా నంత కార్యంబు
 మొత్తంబుకుం నిల్వడేగాని జిల్లాకు తానొక్కడేవాలు యే లెక్కిలుం
 వ్రాయ, కామయ్య మీకెవ్వరో వేంకటస్వామిగారూ హరీ యేమి
 చెప్పేను మా పూరి శీసైదువందల్ ఖరాగాను పన్నెండు వంబుల
 రైతుల్ గదా బావతుల్ లేవు సాల్గుజప్తయికారా బకాయి మొదల్
 లేదు శీదాది నస్సుల్ మరేమున్న వా ధాన్యమున్ జొన్నలే ఘంటకుం
 చిత్తుసాఫుల్ తయార్ శాయగావచ్చు సామాన్యులే సాలు కారేసి

రూపాయలుం నిణయంబాయె, నాల్గిస్తినీ వత్సరాంతంబునన్ రెండు
 నిణతమున్ నాదుభత్యంబు సత్వంబుగా నాల్గురూపాయలుంబావలా
 దెస్తి పద్ధాల్లణాల్ కాగితాలాయె ముమ్మారు నల్మారు నిష్ఠారణంబే
 నమోనాల్ బనాయించి లెఖ్క తానావతిన్నట్లు దుస్తామసం జొందు
 చుండగ యాజాడ లక్ష్మయ్యగారొప్పగాజూచి రాద్రంబుగా కోపమున్
 చేశి మర్యాదగా శిక్షకున్ బ్రతులంజేసి నచ్చోట వాలంటరుల్ భీతి
 జెందంగ యింక్కింమరెన్నాళ్ళకున్ వ్రాసునోగాని నాఖర్చుకుంలేదు
 బంట్లోతులుంవచ్చి పూరూరుకోక్కొక్క రూపాయి మామూలు
 మాకుండె మామూలమేకాలనిర్మిత సంప్రాప్త మానావమానంబులుం
 గల్లు మాకిచ్చినం మీకు సౌఖ్యంబుటంచున్ నిరోధింపుచున్నారు
 'రామా' ఖచేరి దళేదారు మామాట సాలాకులేకన్న యామాటు
 మోమాటముల్ మాని యేమాటనో మాట దెస్తానటంచున్ వణం
 క్కింపుచున్నాడు దిప్తిశిరస్తా ఖచేరిని యారేయి వారాంగనాగీత
 విద్యానినోదంబులౌ యక్షగానంబు కణంబులన్ తృప్తిచెందంగ
 విన్నాను యా వేళ్ళకేమిచ్చినం జాలదై నా సమర్పిస్తినీ రెండురూపా
 యలుం ఖర్చుకేమించె చందాల సంఖ్యంబుగావేళి ప్రాణంబులుం
 బుచ్చుకంటారమల్దార్లు గ్రామంబులో పెద్దకాపుల్ మహాపెద్దలుం
 గానదస్తేమియున్నను చేబూనగా నివ్వరేమయ్య నాకేమియుం దోచ
 దంచుం విచారింపగా ప్రాద్దురూమాయె నో హో హో కాలంబతి
 క్రాంతమయ్యెంగదా రెండిలెండంచు వేవేగమే స్నానదానాది నిత్యో
 త్సవం బావంపంగ సంధ్యాద్యనుష్ఠాన నై వేద్యముల్ జేసి యా మేడ
 కుంబోపుచో పెద్దలై నట్టి వారుదరున్ పిన్నలంజూచి మీరందరున్
 వేగమే యా ఖచేరికి వేంచేసి ఘంటల్ పురాయంబుగా నన్నిగ్రామం
 బులన్ వారు కాలానికే హాజరై నట్లు వ్రాయించుడి యంచునుం
 బల్కుగా వారు పై గోవమేల్ తంగనాల్బోలె యత్యంత వేగంబుతో
 నేగుచుం సన్నపుంజట్ట లొయ్యారముప్పంగ వెల్లించి తాంబూలమున్
 వేయుచో రాత్రి కామయ్య మీరెక్కడో నిద్రగావించినా రక్కడే

యన్ రెండు
 అంబాలా
 విహారణంబే
 నం బాండు
 పోపమున్
 అరుల్ భీతి
 క్కుంలేదు
 హమూలు
 నానంబులుం
 కున్నారు
 మామాటు
 కున్ వణం
 గంగనాగీత
 ప్రిచెందంగ
 కందురూపా
 గణంబులుం
 హపెద్దలుం
 యుం దోచ
 కాలంబతి
 గది నిత్యో
 యా మేడ
 గరందరున్
 ప్రిగ్రామం
 యంచునుం
 వేగంబుతో
 మాలమున్
 రక్కడే

మేమి చోద్యంబులుం గల్గునో చిత్రముల్ చెప్పమన్నంత యా వార
 నారీలలామా చమత్కారముల్ వర్ణనీయంబులై యొప్పు నా అందమా
 చంద మాగోలు యానీలు యాపల్కులాతక్కులా యెంచశక్యంబై
 వాగ్వాణికై నం యథాధాన్యముగా చెప్పడం సాక్షి కామయ్య
 నేనొక్కనాడా పఖంజూచి మాట్లాడినం తంతకన్ బ్రేమ విస్తారమై
 యుండినాయందు ద్రవ్యంబుపై కాంక్ష లేదెప్పుడున్ జీతనాతంబులున్
 గోకలుం పోకలాకల్ ఝరీచీరెలుం సాములుం ముమ్మరంబొప్ప
 ముమ్మారు నల్మారునుం ప్రితిచేయించి యున్నట్టివారిన్ విలోకించ
 కేమివ్యక్తున్నం బ్రయంబొంది నాయందు ప్రేమాతిరేకంబుగా నుండు
 నై తేను దానమ్మయే ప్రాద్దునం బాడు పైసాచి చందంబునన్ శ్రోధ
 మొప్పుంగ లోలోన సంక్షోభమొందంగ రా దానినుంజూడగా భీతి
 జన్మించె నాకున్ విలోకింపరా దిందిరాక్షి సమానంబుకున్ వేళ్ళ యీ
 మాటకుం సాక్షి మా లెళ్ళులుం వ్రాయు వాలంటరే యంచునుం
 బ్రావగా బిందుశీతాంశు ఖండా నినాదంబులుం తత్త్వనారాచ
 గుంఘంబులుం కణ రంధ్రంబులం జెందె నీవేళ నేమానొ కాలాగ్ని
 రుద్రాకృతుల్ దాల్చియున్నారు బంట్రోతులంచుం ప్రవేశించిరా
 పణశాలాంతరాళంబు నచ్చో భటుల్ జూచి మీరింత కాలంబు
 జాలంబు శాయంగ నేముండె వాక్రువ్వ శక్యంబుగాదిప్పుడే రండి
 డిప్టిశిరస్థా ఖచేరికి రాకున్న నడకధా రూపాయి రూపాయినింజాచితా
 వెంబడిందెచ్చి చితానుగట్టించి లెళ్ళల్ తయార్ శేయుడి, శాయకున్నంత
 మీపాట్లు జెప్పంగలేమయ్య మీచిత్తమన్నంత వృద్ధానుకూలంబుగా
 తప్ప యాతక్షణంబొప్పుగాజెప్ప వాలంటరల్ వ్రాయులెళ్ళల్ విచా
 రింపుచుం చల్ల నిర్మితమున్ యేమిరా దై వమా యీ జమాబండికిం
 నాల్లెదారుమారుల్ తయారైన లెళ్ళల్ సదా ద్రిప్పుచున్నారు,
 నక్షోజమధ్యస్త శల్యంబులై లెళ్ళుకుందెచ్చు యీ బుచ్చి కృష్ణమ్మ
 పంతుల్ హరేరంగ యీ లెళ్ళులుం గుత్తశాయంగరాదీ జమాబండిలో

బుద్ధికాసంబు భక్షించి వెర్రివాడైన యీ వెర్రిమొరి జమాబందిలో
 లెఖలుం గుత్తకాయందు మీరిచ్చు రూపాయి ఈ పట్టణంబందు
 భత్తంబుకుంజాల దీమారు వ్రాశేము కాకున్న నెవ్వనికిం జెప్పకే లేచి
 పోయేమటంచుం విచారింపగా గ్రామంబుకున్ నాలైదేళి రూపాయిలుం
 మళ్ళి నిర్దీతముంజేసి లెఖ వ్రాయించుచున్నంతలో శ్వేతవక్త్రాధికా
 రంబుకున్ వన్నెయుం వాళియుం దేజరిల్లుం శిరస్తా ప్రభుత్వంబుకున్
 ముంగమూరాన్వయందైన లక్ష్మీసృసింహుండు దానచ్చి పెద్దా
 పురంబుం బ్రవేశించి యీ నాల్గు కాణాల కణాలతో లేచిరమ్మంచు
 లక్ష్మీయ్యకుం వ్రాయగా వారు సంతోషిత స్వాంతులై వచ్చినంజూచి
 యీ తక్షణంజూపుగా పైసలాజేసి యీ కాపు లానందముంజూంది
 పట్టాలతో మెట్టపట్టాలు దిట్టంబుగా కాపు కణంబు లత్యంత సంగో
 వముంజూంది యీ సాలుకుం నాలైదు మాసంబులంనుండి రెట్టింపుగా
 వస్త్రమంచుం తత్సభామధ్యభాగోద్భవానేకచిత్రవిచిత్రప్రభాయుక్త
 నాశ్చర్యముల్ జెప్పకొంచుం చిదానందులై యుండిరొయమ్మ నీ
 దాసుడైనట్టి కుందూరి దానయ్యనుంగాచి రక్షింపవమ్మా మహాదేవి
 తుభ్యం నమస్తే నమస్తే నమః ।

*ముంగమూరి లక్ష్మీనర్పురాపుగారు 1835-36 నుండి రాజమండ్రి జిల్లా
 హుజూరు శిరస్తదారు, ఆయన దేశస్థ మార్వ వ్రాహ్మణుడు (వేపారి)
 గుంటూరుజిల్లా ప్రెకెన్డర్లు.

మార్కలం తెలివ దొరగారు 1835 వ సంవత్సరములో ప్రారంభములో
 రాజమండ్రి జిల్లా కలెక్టరుగావచ్చి, - దివరకు గుంటూరుజిల్లాలో కలెక్టరు కనేరీలో
 మేజిస్ట్రేటు మేనేజరుగా పనిచేసిని న్యాయశాస్త్ర శిష్యునిరాపుగారిని రాజమండ్రి హుజూరు
 శిరస్తదారుగా నియమింపజేశారు. అయితే ఆయన త్వరలోనే ఈ పదవి వదలి మళ్ళి
 గుంటూరుకు వెళ్ళిపోయారు. అప్పుడాయన స్థానంలో 1835 సంవత్సరములో
 ముంగమూరి లక్ష్మీనర్పురాపుగారిని రాజమండ్రి హుజూరు శిరస్తదారుగా నియమిం
 చారు. ఆయన కొంతకాలం ఇక్కడ పనిచేశారు.

Guntur District 1788 - 1848 - Frykenberg.